

ΤΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΤΟΥ ΕΡΩΤΙΚΟΥ ΣΠΑΡΑΓΜΟΥ

ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΑΝΔΑ

μνοία στὸν ἔρωτα

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Στη ρωμαϊκή Βενετία!... 'Ο Άλεος και ή πανέμορφη 'Ιουλίττα ζού μαζί. 'Ο Άλεος λατρεύει την 'Ιουλίττα. Την γεμίζει δύρα. Δέν της όργανται τίποτε. Θέλει νά την κάνει ευτυχισμένη. Την λατρεύει γονατιστός, σαν Πάναγια!... Μά ή 'Ιουλίττα είναι δάκουμα έρωτευμένη με τὸν άνδρωτο ποὺ τὴν ἀγάπητο, τὴν κατεύθυνε καὶ τὴν παράστησε στοὺς πέντε δρόμους, τὸν λέοντα λεων. Δέν μπορεῖ νά τὸν ξεκάπῃ. Καὶ ὁ Άλεος τὴν ἰκετεύει, κλαίει, φασάζει....

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

"Εἶνα, εἶχε σηκωθῆ ἔνας ταυχυτέρος βορρήτας τώρα. 'Η βροχὴ εἶχε σταματήσεις καὶ τὸ λιθόστρωτο τῶν δρόμων εἶχε σχεδόν στεγνώσει. Οἱ διασκεδασταὶ τῆς ἀποκριτικῆς ἔκεινης νύχτας θυγατρικαὶ πάλι ἔζαν ἀπὸ τὰ οπίτια, οἱ δρόμοι ἔγιναν πολύθρυμψοι πάλι ἀπὸ γέλια καὶ τραγουδία, καὶ τὰ κανάλια δασκυκτιούσαν ἀπὸ γόνδολες λαμπροφωτισμένες.

Τὸ κανόνι τῆς φρεγάτας εὐχήθηκε τυπικά τὴν εκαλλήντα, στην ἀποφασισμένη νά ενυχτήσῃ μὲ γέλια καὶ γλενία Βενετία. Τὰ τύμπανα τῆς Αὐστριακῆς φρουρᾶς (*) ἀστήκησαν, καὶ ἡ καυπάνεις τῆς Ἑκκλησίας τοῦ Ἀγίου Μάρκου ἐπισφράγισαν—καὶ τὴ βροτοῦ ἀλλὰ καὶ θρηνήσαν πολυάριθμας τοὺς τὸν χαρετισμὸν τῆς 'Εξουσίας στὸν ἑρτάζοντα λαό.

"Ἐμένα ἔσπειρούσθησε νά μὲ κυριεύη μιὰ ἀπερίγραπτη μελαχρινή. Τὰ κεριά τοῦ δωματίου κόπτευαν νά σωθοῦν, κάπιν· ζῶν ἀπαίσια, κι' ἡ τρεμουλιστές φλογίστεις τῶν ἑρπούντων γύρω τους φῶς πένθιμο καὶ σκιές πελάριες πού χοροπροδύουσαν. 'Ολα μέσα κεῖ, μοῦ φαινόντουσαν φανταστικά. 'Η ἔπιλωμένη σκόμη στὸν νιβελόνη 'Ιουλίττα, τυλιγμένη καθώς ἦταν μὲ τὸ κατάλευκο γουνένιο ἐπανωφόρι της, ἔμοιαζε μὲ πτῶμα τυλιγμένο στὸ σάρανδο του.

"Ἀλλὰ καὶ τὰ τραγούδια, καὶ τὰ γέλια, καὶ τὰ ξεφωνήτα τῶν διασκεδαστῶν ἔω, ἔρχοντουσαν στὸ αὐτιά μου σάν βογγητά πυγχορραγούντων, σάν στεναγμού ποληγμένων. Τὰ λυγικά μου ἥταν σαλέψει, παπούτια γύρω μου χοροπροδύουσαν ὄπτασίες νεκρικές, καὶ στὰ αὐτιά μου βούζαν φανταστικές πένθιμες καπάπονες...

Σιγά-σιγά, ήσυχασσα κι' ἀρχισα νά σκέπτωμαι φρονιμάτερα. Εἴδα, ὅτι ἡ ἀνάρροφα τῆς δρόπωτος 'Ιουλίττας μου ἀργοποροῦσε ἀπελπιτικά. 'Η καρδιά μου, καὶ ἡ σπαραγμένη ἀπὸ τὴν ἀσυχή ὁγκότη της πρὸς τὸν σγνωτοῦ ἀντίζηλο μου, αἰμορραγεῖσα ἀπόκρημ, κι' ἡ πληγές της ποὺ μού κοβέψειχε 'Η 'Ιουλίττα, προερχόταν ἀπὸ τὴν ἐγγυμοσύνην της γιὰ τὶς τόσες μου θυσίες καὶ γιὰ τὴν τόση δύσφορία μου, κι' ὅχι ἀπὸ ἑρώα γιὰ μένα.. 'Ω, όχι!... 'Η πληγμένη τόσο βαρετά καρδιά της, ἔσπειρούσθησε ἀκόμη ν' ἀνήκη τῇ δλοκληρωτικᾷ, σ' ἔκεινον, σ' ἔκεινον τὸν Άλλο!

— Εἶμαν δάνειος, ἔγω, νά τὶς ἐμπειρύωνος ἔρωτα! μουρμούριζα μὲ ἀγανάκτηση, ἐναπότον τοῦ ἔσωτοῦ μου.

Ἄλλοισις δὲν ἔγειρεται, πῶς ἔπει τὸσον καίρο, δὲν κατώρθωσα νά τὴν κάνω νά ἔργαστη τὴν πρώτη της ὁγκότη... Συμμορφωθηκα ὁστόσο, ἀφ τοχού, μὲ τὴ ζωὴ της καὶ μὲ τὶς ουνήσειες της πιστά... Ὁ καταρραμένος ἔκεινος Λεώνης, τὴν εἶχε συνηθίσει σὲ ἀκατάπαυστα τερπνά ταξείδια. Μά κι' ἔγω, ἐπὶ δυσ ὀδόκληρα χρόνια τώρα, δὲν κάνω ἀλληλογλεία:

Ταξείδια πρὸς χάριν της ἀπὸ χώρα σὲ χώρα, ἀπὸ πόλι σὲ πόλι... Πρὶν προλάβουμε καλλα-καλλα νά ἔγκαταστασθοῦμε κατόπι, τὴν παίρνω πάλι μαζί μου καὶ φεύγομε, μόλις δάνκαλούμε στὸ πρόσωπο της τὸ ἔλαχιστο ἔγος πλήξεως!... Τί νά κάνω, θέτε μου!.. Πῶς νά της φερω;... Ποτὲ δὲν σθένει η μελαχροία ἀπὸ τὸ ώραστο πρόσωπο της, δ-

σες δήποτε προσπάθειες καὶ νάι καταθέλω... Κι' ὁν καμιμά φορά μοῦ χαμογελάση, χαμογελάσει δρχὶ ἀπὸ ἔξωτερηκή χαρά, ἀλλὰ γιὰ νά φανή ευχαριστησε σὲ μένα... Φτωχή μου 'Ιουλίττα!... Τίποτε δηπ δασ εξτρελλανουν τὶς γυναικες

(*) 'Η Βενετία ήταν υπόδειλη στην Αδριατική κατά τὴν θαλασσή.

δέν μπόρεσε ἀκόμη νά σὲ συγκινήσῃ.. Ούτε κοσμήματα, ούτε πολυτελής ζωὴ, ούτε διασκεδασεις καὶ τέρψεις!.. Κλείνεις τὸν πανίσχυρο Θάνατο, μέσα στὰ ἀδύναμα στήθη σου.. Η ἀσυχη καὶ προδομένη ὁγκότη σου, σούχει συντρίψει καθέ χαρά στὴ δύστυχη ψυχούλα σου!..

"Αθέλα μου, αὐθόρμητα, ἔτρεξα μὲ λαχτάρα κοντά της. 'Η θέλω νά της πῶ καὶ τὸν δικό μου πόνο, νά της ἔκμυστηρευῶ καὶ τὸν δικό μου σπαραγμό. Αύτὸς δέ μὲ ἀνακούφιζε:... 'Ισως ὁ ἀνακούφιζε κι' ἔκεινη: Δυσ θλίψεις σταν ζευγαρώνουν, δλ. ληλουπηργορούνται...

"'Η Ιουλίττα μὲ ἀκουσεις. 'Ανοιξε τὰ κουρασμένα μάτια της, εἰδε τὴν κίνηση μου, καὶ κατάλαβε τὴν πρόσθεσί μου. Στριχήτη κε λοιπὸν στὸν ὄγκωνα τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ της, ἀνασηκώθηκε λίγο στὸ νιβελόνη της, ἔγειρε κοντά μου, κι' ἐτοιμάσθηκε νά μὲ δύκοντα μὲ υφος συμπονετικό καὶ θλιψέμενο.

Κι' ἔγω, γονατίστης πάλι της, ψιθύρισα: — 'Ισουλίττα μου, μικρούλα μου ἀγαπημένη μου, δὲ αἵτος τῆς ἔσπειρούσθητηκής λύπτης σου εἰμι ἔγω ὁ ίδιος... Ναι, ἔπρεπε δλ. λά καὶ τὰ εἰλικρίξαι πειά, ἀν μήνου πιό γενναιόμαχος ἔγω!... Ἀλλὰ στάθηκα ἀντρός καὶ ζηλότυπος. Δέν ενοικάσθη μέσα μου τὴ δύναμι καὶ τὴν ἀντοχή, ν' ἀκούων απὸ τὸ στόμα σου μιὰ ἔκμυστηρευση τοῦ πόνου σου... 'Η σκέψη δτὶ μοῦ μιλούσες γιὰ τὸν Άλλο, καὶ γιὰ τὴ λατρεία σου απὸ ἔκεινον, μὲ τρέλλανε, μὲ πονοῦστε φριχτά.. Κι' ἔσου τότε, πιό γενναιάς απὸ μενα, πιό καρπετική σφράγιζε τὰ χειλη σου γιὰ νά μη μοῦ προξεντὸς πόνου.. 'Έτσι, ἔκρυψε τόσον καιρὸν στὰ στήθη σου τὸν σπαραγμό μου, καὶ δὲν μποροῦσεν ν' ἀνακουφιστῆς μὲ μιὰ σου ἔκμυστηρευσι καὶ μὲ μόνο διοιδήστης παρηγοριά μου!..

— Μῆπαν τὰ πλάκαματα. Τὰ δάκρυα μου κυλούσθησαν δρθανα, ζεστά, γεμάτα πάπι πράκτη. — Μικρούλα μου 'Ιουλίττα, ἔσπειρούσθησα μὲ λυγμούς, οιθήνεις ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα.. 'Η μυστικές πλήγες τῆς ψυχῆς σου έχουν γαγγρανθιθῆ πειά, παραμελημένες, ἔνω ἔπρεπε νά τὶς θεραπεύω τὸσον καιρὸν, μὲ τὰ παρηγορητικά μου λόγια καὶ μὲ τὴν ἀνδρικὴ ἔγκαρπτηρο μου.. 'Ω, εἰμιαὶ ποὺ οὐδενὸς, μικρούλα μου 'Ιουλίττα.. Συνώρεσε μὲ.. Μήνη δηδιάστη τὴν ἔγκαιτηστή στάση μου, γιατὶ μόλις τώρα μπόρεσα κι' ἔγω νά νοιώσω τὸ βαρύ μου σφάλμα.. Μίλησε μου, μικρούλα μου: 'Εκμυστηρευόντων σὲ μένα, δλα τὰ περασμένα σου.. 'Ανακούφισε τὴν ψυχή σου, δεχόντας ἔλευθερα τὸ φαρμάκο ποὺ τὴ παράρει..

— Καὶ μὲ ἀπόφασις ήρωική, μισοκλείνοντας τὰ μάτια μου απὸ τὴν σγρία προσπάθεια μου, ζεψώντας:

— Θάχω τὸν δύρρων, 'Ιουλίττα μου, νά σ' ἀκούσω!. . . Θάχω τὸν ἀνθριστὸν τὸν πρωτεύοντα, τὴν ἔξομολόγηση σου!.. Δέν μὲ πιστεύεις... Θέλεις καὶ τὴν ἀπόδειξι;.. Ναι!.. Λαδέ την: 'Λέων Λεώνη.. Λέων Λεώνης.. Ναι, 'Ιουλίττα μου: 'ΛΕΩΝ ΛΕΩΝΗΣ!.. Μὲ πιστεύεις τώρα, μικρούλα μου;.. Εἰδές πόσες φορές καὶ μὲ πόση σταθερότητα, πρόφερα τὸ δύναμα αὐτό;.. Αύτὸς τὸ καταρραμένο γιὰ μένα δύναμα τοῦ λατρευτοῦ σου, ποὺ δχ μονάχα μοῦ καίει τὰ χειλη καὶ τὴ γλώσσα, ἀλλὰ μοῦ φαρμακώνται δράνταστα καὶ τὴν καρδιά!.. Κι' διάμας, 'Ιουλίττα μου, είχα τὸν ήρωασμό ντα προφέρω!.. Μέ τὸν ίδιο ήρωασμό τώρα, δ' ἀκούσω καὶ τὴ διηγήση σου γιὰ τὸ περασμένα σου.. Καὶ μὲ τὸν ίδιο ήρωασμό, καὶ μὲ δλλή τὸση αστατάρηντοι κι' διαφορώσι, θά προιστάθησαν νά σὲ παρηγορήσω καὶ νά γιὰ γλυκάνων τοὺς πόνους τῆς ψυχῆς σου!..

— 'Η 'Ιουλίττα μὲ ἀκούγει έκθαμβη, καταγοητευμένη.. Φαίνεται, στὶ δὲν πιστεύεις της πιστής.. Καὶ μὲ λαχτάρα δινέφρωστη, μοῦ μήβιστος:

— "Ω, ξαναπές μου όλη μιά φορά τὸ διαπιμένο του δνομα-

χλωμιαστα σὸν νεκρός. 'Άλλα μισόβλεισα τὰ μάτια μου— ἔνω τὰ δικά της βλαμπιαν—

καὶ τραύματα ψυχοριστά :

—Λέων... Λεώνης!

Καὶ σκούπισμό μὲν πινεκτὸν στεναγμό, τὸν κατάμυχρο Ιδρῶτα τοῦ μετώπου μου...

—Σ' εὐχαριστῶ, καλέ μου!

Αὕτη ἦταν ἡ ἀπάντησί της, ἀπάντησι βγαλμένη αὐθόρυμητα ἀπ' τὰ βάθη τῆς ψυχῆς της.

Πόνεκα τόσο πολύ, οσσο γλυκά διακουφίστηκε ἐκείνη...

Κι' ὑστερὰ ἀπὸ μερικές στιγμές διαιτήσας σιωπής, μοῦ μιλῆσε πρῶτη αὐτή, ἐνώπιον της φωνῆς της ἦταν χυμένη μιᾶς δισυνήθηστη ὥς τότε τρυφερότης :

—Ἐίνει σωτήρια ἡ σκέψη σου, καλέ μου... Καὶ σ' εὐγνωμονῶ γι' αὐτή καὶ γιὰ τὴν αὐταπάρηση ποὺ δέχνεις.. «Ἔχω, καθὼς βλέπεις, τὸ στήθος μου καταπληγωμένο καὶ γεμάτο ἀπὸ δάκρυα... Φθέζουμεν τόσον καὶρον νὰ σὲ λύπησα, ἀφήνοντας τὸ ἐλεύθερον νὰ ξεγυμνᾷ, καὶ γι' αὐτὸν λίμνασμαν μέσον στὴν ψυχῆ μου, κι' ἔγιναν ἔνας Βαύρκος θανάτουμος γιαλ μένα...» Αν τολμούσα νὰ σοῦ ἐκμυστηρευετῷ ἐλεύθερα τούς πόνους μου, πιστεύω νὰ δέν θα ὑπόφερα τώρα τόσο πολύ... Θά μημον αὐτοφέλως γιατρέμενη ἀπὸ καὶρον... Θά ἔσπαζα, θά διακουφίσμουν, θά δαλφαρνώμουν!...

«Ἔπειξα ἔνα λυγμό, πάλι. Τὸ ἀντελήφθη αὐτὸς ἡ Ἰουλίττα, καὶ μὲ κύπτασε πιὸ τρυφερά. Μοῦ χάρασε τὰ μαλλιά, μισόκλειστες μὲ νοσταλγικὸν ὑφος τὰ μάτια της, κι' ἐξακολούθησε:

—Αὕτον τὸν εἶδους οἱ σπαραγμοί, μοιάζουν μὲ δυνατὸ δρῶμα, δὸν Ἀλέο... «Οσσο είνει καλοκείτονόν στὸ μπουκαλάκι του, αὐτὸ τὸ δρῶμα, είνει δυνατό, μεθυστικό, ἔντονο.» Οταν δύμας διεβούλωση τὸ μπουκαλάκι, τὸ δρῶμα καὶ ἔξαπτιζεται, ξεθυμαίνει, χάνει τὴν πρώτη του δριμύτητα... «Αν δέν ξεδιχγεινες εύθυνος ἐξ ἀρχῆς τόσης ζηλοτυπία καὶ τόση διπτυχία εὔντον τοῦ Λεωνί, θα μπορούσα νὰ σοῦ είχα δηγυγηθῆ ὡς τόρα δλεῖς τὶς λεπτομέρειες τῆς ἀγάπης μου γι' αὐτούν...» Ο μωυτικός μου πόνος θὰ ξεδιχμαίνει, ἔτοι. «Εκείνος θάπεφτε σιγά-σιγά στὴ συνενέδηση μου, καὶ θ' ἀνυψωνόσουν εὖν μὲ τὴ λατρεία σου σὲ μένα, μὲ τὴν ἀρσούσια σου, καὶ μὲ τὴ γενικασιδωρία σου...»

—Λοιπόν, ἐμπρός! Εφεώνισε, διακόπτοντάς την. «Ἐμπρός, Ἰουλίττα. Διηγῆσου τὴν διαθρία αὐτῆς Ιστορία ἐλεύθερα. Είμαι έτοιμος νὰ τὴν ἀκούσω, χωρὶς νὰ πονέσω...» Ελά, μικρούλα μου. «Ανακουφίσου, ξέπασε τὸν πόνο σου...» Ιωσ., δὲν μάθω καλύτερα τὸ παρελθόν σου, νὰ βρῶ ἔναν καταλλήλοτερο τρόπο θεραπείας τοῦ σπαραγμού σου... «Όλα θέλω να μοι τὰ πῆπες, Ἰουλίττα.. Πίποτε νὰ μὴ μοῦ κρύψης, θέλω νὰ μάθω, τὶ μέσα μεταχειρίστηκε ἐπιτέλους αὐτὸς ὁ λεωνής, γιὰ ν' ἀγαπήτη τόσο θεριά μὲτοπό σένα. Θέλω νὰ μάθω, τι είδους γόητρο είχε διηρθρώσει αὐτός, καὶ τι εἰδούς μητριόδη βασκανελά εξασκούσε νὰ προσωπικότης του ἀπάντω σου!.. Εἰνε τόσο διαδικινίστηκα, τόσο αινιγματική καρδιά σου, δώσε γιὰ ν' αγαπηθῆ τόσο βαθειά ἀπὸ σένα διαθρώπως αὐτός, ἔξαπταντος θὰ ἦταν ὑπεράνθρωπος!

—Σ' εὐχαριστῶ, Ἀλέο, γιὰ τὴν εὐγενῆ συγκατάθεσοι σου! ψυχύρισε ἡ Ἰουλίττα διακρύθρεγκτη. Νοιώθω πάντας θ' διακουφίσω, μη μὲν ἀφήγησι τοῦ παρελθόντος μου... Σὲ παρακαλῶ μονάχα, νὰ μὴ μὲ διακόψῃς καθόλου, δόσο θὰ μιλάων. Ούτε ἀπὸ χαρά νὰ ξεφωνίζης, ούτε ἀπὸ θλιψινό νὰ στενάζης.. Θέλω νὰ σοῦ δηηγήσω τὰ πράγματα, δημιουργὸς τὰς ἀκριβῶν συνέθεσαν.. Καὶ τὰ καλά καὶ τὰ ἀσχημά, θὰ βγοῦν ἀπὸ τὰ χεῖλι μου μὲ ειλικρίνια...

Τῆς τὸ ὑποσχέθηκα ἐπίσημα. Διέταξα κατόπιν, νὰ φέρουν κι' ὅλα ζύλα γιὰ τὴ μισοσθημένη φωτιά, καθώς καὶ ν' ἀλλάξουν τὰ λυσμένα ὑπόλειματα τῶν κεριών στὰ κηροπήγια.

Διαρκῶς μισοξαπλωμένη στὸ ντιθάνι, ἡ Ἰουλίττα, ἀρχισε κατόπιν τῇ διηγήσοι της ως ἔξῆς :

Γ'.

—Ξέρεις, δὸν Ἀλέο, δτὶ εἰμαι κόρη ἐνὸς πλουσιωτάτου χροσόδου τῶν Βρυξελλῶν.

Ο πατέρας μου ἦταν ἔξαιρετα ἐπιτιθεος, στὴν τέχνη του, κέρδιζε ἄφονα χρήματα, τὸ κατάστημά του εύημερούσε, ἀλλὰ ἦταν συγχρόνος κι' ἔνας δινθριόπος ἀμόρφωτος. «Ωστόσο, οἱ τρόποι τοῦ ήταν εὐγενικοί, τοῦ ἀρεσε πολὺ νὰ είνει κομικός, καὶ σύχναζε στὰ σάλονα τῶν καλύτερων οικογενειῶν τῆς πόλεως. Τὰ ίδια προτερήματα στόλιζαν ἐπίσης καὶ τὴ μητέρα μου, ἡ οποία ἦταν φημισμένη γιὰ τὴν καλλονή της καὶ γιὰ τὴν εὐφύτη της.

Στὶς δεξιώσεις, τὸ ζεύγος τῶν γονέων μου διακρινόταν πάντα. «Ο πατέρας μου δικαίως, ἦταν μαλακό χαρακτήρος. «Ἀφίγη μεγάλη έλευθερία στὴ μητέρα μου, πολὺ νεώτερη ἀλλώστε ἀπὸ αὐτὸν καὶ πολὺ ζωρότερη.

.... Δυστυχῶς, η διατροφή μου ἦταν παραμελημένη, τόσο κατὰ τὴν παιονία, δυσ καὶ κατὰ τὴ νεανικὴ ἡλικία μου. «Η μητέρα μου ἦταν ρεβαία ἀγάθη, ειλικρίνη, πιστή σύζυγος, κι' ἀξιαγάπητη. Άλλα ἦταν καὶ πολὺ ἐπιπολακια. «Η καλλονή της, η πολυτέλεια στὴν οποία ζούσε, κι' η κομικές χαρές καὶ διασκεδάσεις, τῆς είχαν ἐλαττώσεται τὴ συναυλίση τῶν καθηκόντων της ὡς μητέρας. Απορροφήμενη διαρκῶς στὶς δεξιώσεις, παραμελούσε τὴν διατροφή μου. Φρόντιζε μονάχα, πῶς να ὑπηρηφανεύεται γιὰ τὴν καλλονή της καὶ γιὰ τὴν καλλονή μου, πῶς νὰ στολίζεται καὶ νὰ μέτεπικνύεται στὸν κόδομο καὶ νὰ μ' ἐπιδεικνύεται!...

.... Δὲν γινόταν χορὸς ἡ σύναναστροφή, δὲν ἔθυανε ποτὲ στοὺς περιπάτους χωρὶς νὰ μέτεπικνύεται κι' ἐμένα μαζί της, παρ' άλλο τὸ νεαρό τῆς ἡλικίας μου.

.... Μὲ θλύψι, ὅλλα καὶ μὲ χαρά μαζύ, διαποτῶν τὰ περασμένα ἔκεινα χρόνια. Τὰ συλλογίσμου μὲ θλύψι, γιατὶ κούλισσαν στοκπα, μάταια, ανώφελα, τόσο γιὰ τὴν ψυχῆ μου καὶ γιὰ τὴ διανοητικὴ μόρφωσή μου. Τὰ συλλογίσμου μὲ όμως καὶ μὲ χαρά, γιατὶ ήσαν χρόνια εύτυχισμένα κι' ἀμέριμνα γιὰ μένα: «Ἄχ, ἔπειτε νὰ μην τὰ ξέω γνωρίσει ποτὲ μου, τὰ χρόνια ἔκεινος!» Ή, τουλάχιστον, μιά ποτὲ τὰ γνώρισα, ἔπειτε ποτὲ μην περάσουν ποτέ τους...» Επερπετε πιαρκῶς νὰ ζῶ, όπως εἴησα τότε!

.... Απὸ τὴ μικρή μου λοιπὸν ἡλικία, συνήθισα νὰ προσέχω στὶς μικρότερτες τῶν στολισμῶν καὶ τῶν φορεμάτων καὶ τῶν διασκεδάσεων, καὶ τὶς νόμικα γιὰ τὶς πιὸ σπουδαῖς στοχαλίσεις μιᾶς γυναίκας σ' αὐτὸν τὸν κόδομο. «Οταν βγαίναμε περιπάτο, ἡ μητέρα μου κι' ἔχω, δῆλος δ κόδομος γύριζε καὶ μᾶς κυττώσει μὲ θαυμασμό. «Άλλωστε, προκαλούσαμε ἔμεις—κι' σθεβάλι μας ἀκόμα—τὴ γενική προσοχή! Τὸ διάθισμα τῶν μεταξῶν φορεμάτων μας, κι' ἡ εύδοξη τῶν βαρυτικῶν δρωμάτων μας, ήσαν ἀρκετά αὐτὰ καὶ μόνα, νὰ προξενοῦν ἐντύπωποι στὸ πλήθος.

.... Μέσα σὲ μιὰ τέτοια ζωή, μεγάλωνα ἀμέριμνη καὶ γιὰ τὸ παρόν καὶ γιὰ τὸ μέλλον, χωρὶς οὔτε ἔγώ, οὔτε κανένας δῆλος νὰ φροντίζει καὶ γιὰ τὴ μόρφωσή μου. Γεννήθηκα εύκολα πίστη, πρόσχαρτη, καὶ διασκητική σὲ δλους, δπως κι' ἡ μητέρα μου. Κι' διπάς έκεινη, ἀφήνομας γι' ἔγω ἀπίστες μ' ἔγκαταί της.

.... Απολάμβανα λοιπὸν ἔκεινη τὴ ζωή, χωρὶς νὰ δέρω νά έκτιμω τὴν δέξια της, καὶ χωρὶς νὰ είμαι σὲ θέση νὰ τὴ συγκρίνω μὲ τὴ ζωή τῶν άλλων. Δὲν είχα κακιά δέσια, γιὰ τὸν καύμωνας αὐτὸς τοῦ κόσμου. Μὲ ἀνέθρεψε ποτὲ ή μητέρα μου,

σάν νά έπρόκειτο νά μή νοιώσω ποτέ μου τη δυστυχία.

...Μόρφωσαν τὸ πνεῦμα μου μὲν μαθήματα, αἵτ' τὰ δποῖα ὁ χαρακτὴρ μου κι' ἡ ψυχὴ μου δέν ὀφελῆθηκαν καθόλου. "Επαιάζα λαμπρὸ πιάνο, χόρευα ἐπιδειξίστα, ζωγράφιζα μὲ θαυμαστὴ καλισθησία. "Ἄλλα μέσα μου δέν ὑπῆρχε σύντομα, αἵτ' τὴν λεπτή φωτία, πού θεωραίνει τὶς ψυχὲς καὶ τὶς δόψεις στὸν εὐθὺ κι' ἐνάρτερο δρόμο τῆς ζωῆς.

...Ἄγαπούσα τοὺς γονεῖς μου, βέβαια. 'Αλλὰ δὲν ήξερα τὶ σήμαινε "πολλή" ἡ ἀδύλγηση σημάτη. "Εγραφα δραστὴρ ἐπιστολές, στὶς φίλες μου πού ἐλείπαν. 'Αλλὰ δὲν αἰσθανόμουν τὴ βαρύτητα τῶν αἰσθημάτων, τὰ δποὶ αἱ ἔκλειναν μέσα τους ἡ φράσεις τῶν ἐπιστολῶν μου. "Αγαπούσας ἀπὸ συνήθεια τὶς φίλες μου. "Ημούς καλῇ μαζὸ τους, γιατὶ ήταν ἀγαθὴ καὶ καρδιά μου, κι' δοτεὶ τέτοιος οὐδὲ φιλοτεκτικὸς ὁ χαρακτὴρ τους. Ήτοι δὲν γι' ἐμείλει γιὰ τὴν ποιότητα τῆς ψυχῆς τους, τὴν δποῖα ὅλωστε ὀδυνατοῦσα καὶ νά διακρίνω: 'Εκείνη πού μὲ ἐπισκεπτόταν πόλη συχνά, τὴν σγηπόδια καὶ πιό πολὺ!

Γιά τίποτε ὅλο δὲν ἐνίσσουσα νά φροντίσω.

Δ'.

...Αὐτὸς ήταν ὁ χαρακτὴρ μου, κι' δταν ἀκόμη μπῆκα στὰ δεκάχρη μου χρόνια.

...Τὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ἐκείνη, ήρθε ὁ Λεωνῆς στὶς Βρυξέλλες. Για πρότη φορά, τὸν εἰδα στὸ θέατρο τῆς πολεως.

...Ήμουν μὲ τὴ μητέρα μου σ'. Ἐναὶ θεωρεῖο τῆς πρώτης σειρᾶς, κοντὰ στὸ μέρος τῆς πλατείας, στὸ δποῖο καθόταν αὐτὸς κι' οἱ φίλοι του, οἱ κομψότεροι καὶ πλουσιώτεροι νέοι τῆς πολεως μας. Πρώτη ἡ μητέρα μου, κούγνεψε καὶ μοῦ τὸν ἔδειξε. Φρυντίζοντας ἀκταπάνυσα ὥς τότε, νά μοι βρή σύζυγο τῆς ἀρεσκείας της, κύπτακε νά τὸν διαλέξῃ μεταξὺ τῶν νέων, οἱ δποὶοι νυνότουσαν κομψότερα κι' είχαν τοὺς πιό ἀθρούς τρόπους. Μονάχα σώτα τὰ προσόντα λογαριασόντουσαν, γιά τὴν ἐπιπολαῖο μητέρα μου. 'Ο σπουδαίότερος ἀπ' τοὺς ἄνδρες, ἀν τυχὸν φοροῦσε παλάγη κι' ἀκαλασθήτη ἐνδύματα, τῆς φαινόταν ἀνάξιος λόγου καὶ τιποτένος.

...Τὸ γένος κι' ἡ περιουσία ἐνὸς νέου τῆς ἔκαναν ἐντύπωσι, μονάχα διαὶ ἀπόδος δέ νέος νά ὀφελῆται ἀπὸ αὐτά. 'Ο μέλλων σύζυγος τῆς κόρης της, ἐπρεπε νῦχη τὶς πολυτιμότερες δαντέλλες στὰ μανικιά του, δὲ λατιμοδέτης του, νά είνε ἔξαιρετικὴς ποιότητος καὶ δεμένος μὲ χάρι, τὸ πρόσωπο του νά είνε δύομορφο, καὶ τὰ κοστούμια του κομμένα καὶ ραμμένα στὸ Παρίσι. Καὶ τέλος, νά ἔρει νά γίνεται εὐχάριστος στὶς συνανταστροφές, καὶ νά είνε πνευματώδης.

...Οσο γιά μένα, δὲν μ' ἐμείλει γιὰ τίποτε. Δὲν ξύνια καὶ πολλὴ σημασία, στὶς φιλοφρονήσεις τῶν κομψῶν νέων. Δὲν εξχώριζε διαιτέρως, κανέναν ἀπὸ τοὺς ἄνδρες στὴν καρδιά μου. Τὸν γάμο ὀδε τὸν ἐπιζητοῦα, οὔτε καὶ τὸν ὀπόφευγα. Κι' εἴ τοι ἀφήνουμεν, τοφλὰ καὶ μοιρατηριά, στὴ γνώμη καὶ στὴν ἔκλογη τῶν γονέων μου, σχετικά μὲ τὰ στοιχο τοῦ μελλοντος συζύγου μου.

...Μητέρα μου λοιπόν, βρήκε ἔξαστον τὸν Λεόνη. 'Η σλήθεια είνε, δτι δὲ λεωνῆς είχε κι' ἔχει πρόσωπο θελκτικώτατο, ξέματα πολλὰ τῆς καλής συμπειροφρούσης, ντονέται ὑπέροχα, κι' ἔχει παρουσιαστικό τελείου γότος!

Ωστόσο, ἔγω μόλις τὸν εἶδα, δὲν ξνιωσα καμμιά ἀπ' τὶς ρωμανικὲς ἔκεινες συγκινήσεις, τὶς δποῖες νοιώθουν ἡ φλογερές ψυχὲς καὶ παραδίνοντας κατόπιν τυφλὰ στὸ πάθος τῆς ἀγάπης. "Ισαΐα, ἐστρεψα τὸ κεφάλι μου καὶ τὸν κύπταξα, μονάχα μάστιχα σύμμορφωδι μὲ τὸ γένεμο τῆς μητέρας μου, ἡ δποῖα μοῦ τὸν ἔδειξε. Κι' είνε ζήτημα, ἀκόμη, ὃν θά γύρισα, καὶ γιὰ δεύτερη φορά νά τὸν κυττάδω. Δυστυχῶς δμως, μὲ παρακινοῦσα διαρκές η μητέρα μου νά τὸν θυμάζω κι' ἔγω, μιὰ πού ἐκείνη τὸν ἔβρισκε ὑπέροχο, καὶ βασανίζοταν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νά μάστιχε λεγόντας καὶ ποιός ήταν!

...Ἐπιτέλους, ήρθε στὸ θεωρεῖο μου νά μάς χαριετῇση καὶ ποιός νέος, γνώμος μας. 'Η μητέρα μου τοδειξε τὸν χαριτωμένον ἔκεινον ἀγνωστο, καὶ ζήτησε σχετικάς πληροφορίες.

—"Α, είνας εύπατρίδης λαμπρᾶς οἰκογενείας τῆς Βενετίας ἀπόκριθε τὸ γνωρίμος μας. Λεγεται λεωνής.. Λένε δτι είνε πλουσιώτας... Ιαζειούει χαριν περιηγησεως.. Στὶς Βρυξέλλες ήρθε, γιά νά ἐπισκεψή τον κύριο Δελπέκ, ἐπιστήθιο του φίλοι.

...Η μητέρα μου φάνηκε καταχαρούμενη, ἀπ' τὶς πληροφορίες αὐτές. Κατὰ σύμπτωσι, σύντος ὁ κ. Δελπέκ, ἔνας ἀπὸ τους πλουσιώτερους μεγαλεμπόρους της πόλεως μας, θάδει τὴν ἐπικέντην ἔναν χορὸ στὸν δποῖον μήαστε καλεσμένους κι' ἐμείς. Σχεδια είχει σημειωθεί ειχαν κινάλια φυτρωσαν μέσα στὸ ἐπιπολασιο μητό της μητέρας μου.. Φωτάσου, δτι της ἐφτασε νά μάθη ἀπὸ τὸν πρώτον τυχόντα, δτι δ λεωνῆς ήταν ἔνας πλουσιός Βενετός εύπατρίδης, κι' ἀμέσως τὸν προώρισε γιά μέλλοντα σύζυγο μου!

...Γυρίσαμε στὸ σπίτι, δταν τελείωσε τὸ θέατρο. 'Η μητέρα μου δέν ἐπαινεῖ νά μοι συστήνη, να στολιστὸ δσα καλύτερα μποροῦσα τὴν ἐπομένη. Ἐπερτεὶ νόφανῶ ἡ πού λινορή καὶ κομψή ἀπὸ δλεις, γιά νά σαγηνεύεισαν τὸν τόσο ἐκλεκτὸ γαμπρὸ δποῖον της φανισταν δὲ λεωνής.

...Ἐγώ περιωρίζομαι νά χαμογελάω, μὲ τὶς ἐπιπολασιότητες αὐτές. Ξπλωσα στὸ κρεβάτι μου, καὶ κομμήσα δραστὶς κριθέμουν καὶ τὶς άλλες βραδιές. Τὸ καροιοχτύπο μου ήταν κανονικό καὶ δμαλό, δπος ήταν πάντα, χωρὶς νά επιταχυνθῇ καθόλου ἀπὸ τὴ σκέψη του λεωνής.

Τὴν ἐπομένη, ὁ στολισμός μας δρχισε πολὺ πού νορις ἀπὸ καθε δλη φορά. Ἐπισταδόμεις στὸ τύπου μου, ή τίσια ή μητέρα μου. Καὶ μὲ τόση ἐπιμονὴ φρόντιζε, γιά τὶς πού δσματες δσο καὶ γιά τὶς πού σημαντικές λεπτομέρειες, δσε στραγματικά μημουν ἡ πρώτη μέσα στὸ χρόνο, σὲ δλα..

Μάταια διώκω διέπρεπα, διάμεσος στὸ δλεις τὶς νεαρές καλεσμένες τῆς δεξιώσεως. 'Ο λεωνῆς δέν φαινόταν πουθενά στὰ σαλόνια. 'Η μητέρα μου συγνιούσε δσ τέτοιο σημεῖο, δστε νά με μαλώνη κρυφά γιά την δσιαφορία μου Φωτόταν μήπως είχε φύγει ξαφνικά ἀπὸ τὶς Βρυξέλλες, δ λεωνής.

Καὶ τέλος, μήν μπορώντας νά συγκρατήση περισσότερο τὴν διαπομνησία της, ἐπρεπε να συναντήσῃ τὸν οικοδεσπότη, καὶ νά τὸν ρωτήσῃ... τί ἔγινε δ φίλος του δ Βενετός!

—Μπά;... Μάθασε κινάλια δτι δεξιώσεως, αὐτός φίλος μου; ρώτησε εδύθμα δ κ. Δελπέκ.

Ἐντωμεταδύ είχα πλησιάσει, κι' ἔγω 'Ο κ. Δελπέκ Ερρίδε τὸ δεξιό ματί του ὀπάνω στὸν δεξιότικο στολισμό μου, καὶ χαμογέλασε δλαφρό, σὰν δμήτρωπος πού ειπήκε πειά στὸ νόμησα!

Βιάστηκε λοιπόν νά προσθέσῃ, στρέφοντας πάλι πρός τὴ μητέρα μου :

—Ωραίος νέος πραγματικά, αὐτὸς δ λεωνής. Κι' ἀπὸ μεγάλη κρότο ή κομψότης του κι' δ δερότης τῶν τρόπων του!.. 'Άλλα, κυρία μου, έχω τὴν ὑπόχρεωσι νά σᾶς πληροφορήσω, δτι.. δτι είνε καὶ... ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΗΣ τρομερός!.. Βλέπεται που δέν φανεται πουθενά, δκόμη;.. Και ζέρετε πού είνε;.. Είνε στὸ χαρτοπαίγνιο!.. Μάλιστα, στὸ χαρτοπαίγνιο!.. Προτιμάει τὴν τρόπουλα πού πολὺ κι' δτι τὴν ὠραιοτέρα γυναίκα ἀκόμη!..

—Χαρτοπαίκης! μουρμούρισε ἡ μητέρα μου, δυσαρεστημένη καὶ οκεπτική. Μά αὐτὸς είνε πολὺ κακό δλάττωμα!.. Πολύ κακό!..

—Ε, δν πειράζει καὶ τόσο! είπε μ' ἐπισκέπται δ κ. Δελπέκ. "Έχει πολλὰ δλλα προτερήματα, στοὺς τρόπους, στὸ τύπου, στό...

—Βέβαια!.. Βέβαια! βιάστηκε νά διακόψῃ χαρούμενη, ἡ μητέρα μου.

Γιατὶ ήταν χαρούμενη;.. 'Απλούστατα, γιατὶ οι «τρόποι» καὶ τὸ «τύπου»—διαγνωρισμένα στὸ λεωνή κι' ἀπὸ ένα τρίτο πρόσωπο—ήταν σίγουρη ἀγγύησις δτι ή κοίσι της δὲν είχε!

Τέλος, θετερά ἀπὸ λίγη δρά φάνηκε στὴν αίθουσα δ λεωνής. ('Ακολουθει)

